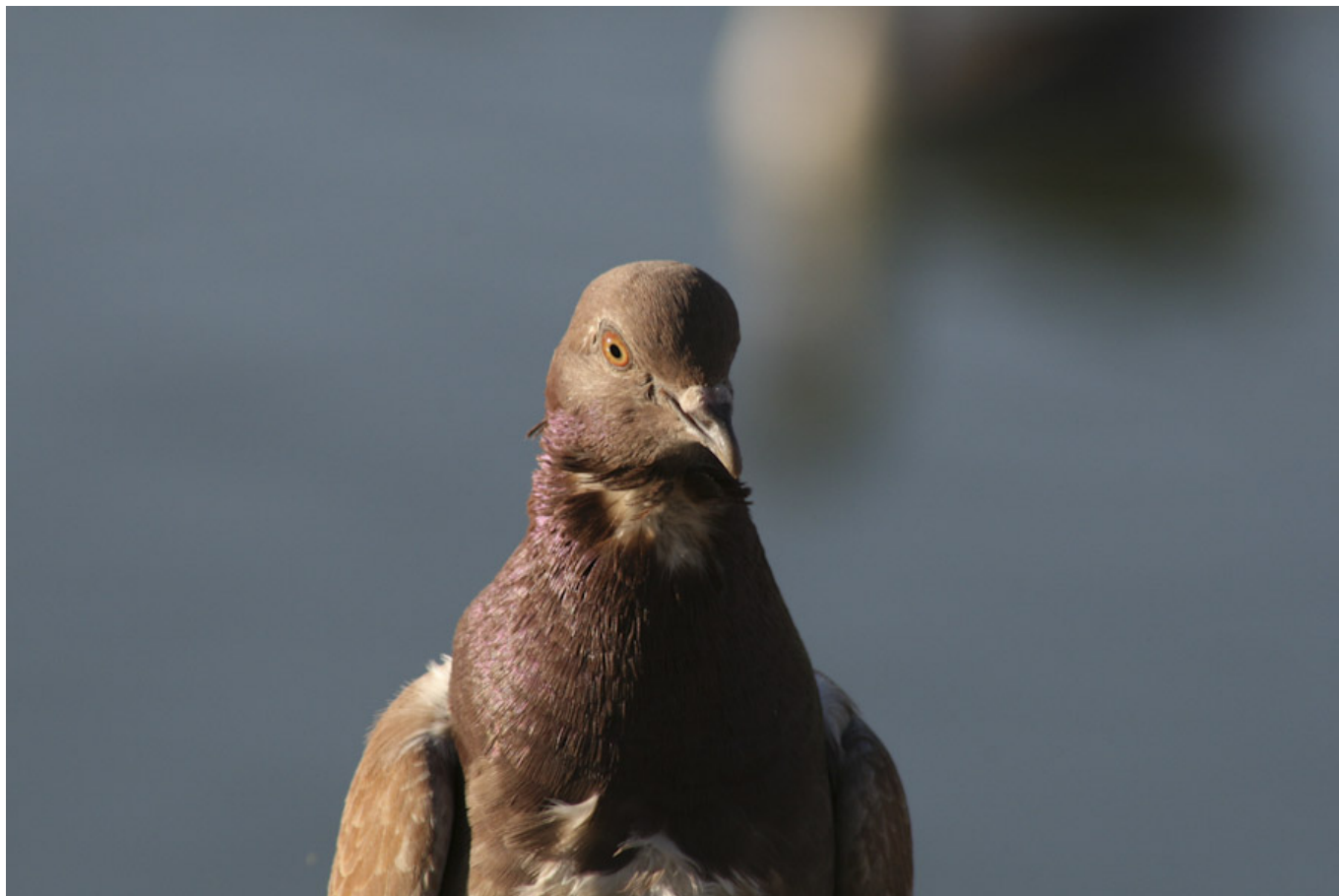
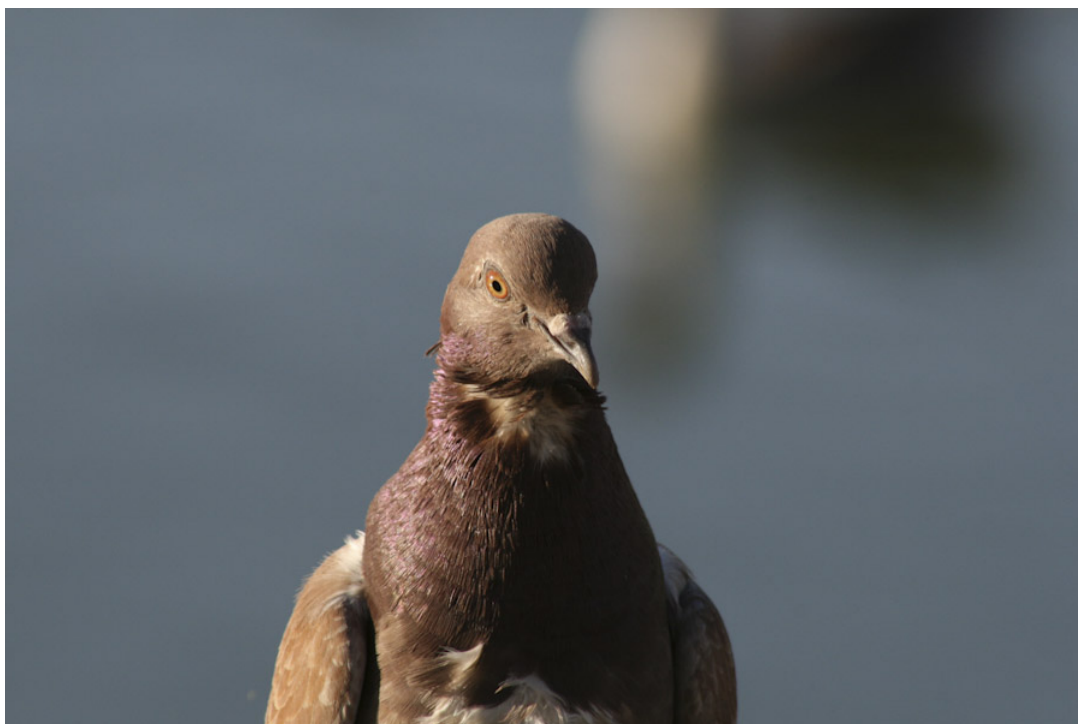

23 Μαΐου 2017

Πόλεις και πουλιά (Λευτέρης Σταύρακας, Εθελοντής Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρίας)

/ [Πεμπουσσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Οι μεγάλες πόλεις της Ελλάδας, ιδιαίτερα αυτές που αναπτύχθηκαν απότομα και άναρχα, έχουν κατηγορηθεί πολλάκις ως «απάνθρωπες» και έχουν πάψει να θεωρούνται ιδανικός τόπος διαβίωσης για το ανθρώπινο είδος. Πόσο μάλλον, θα υποθέσει κανείς, για τα άγρια ζώα και πουλιά... Και όμως! Ακόμα και στην έρημο από τσιμέντο που λέγεται Αθήνα, υπάρχουν πλήθος μικρών ή μεγαλύτερων οάσεων πρασίνου που προσελκύουν μεγάλη ποικιλία άγριων πουλιών.

Ορισμένα είδη προϋπήρχαν στις πρώην αδόμητες εκτάσεις και κατάφεραν να «στριμωχτούν» σε όσους χώρους απέμειναν. Πιο χαρακτηριστικά είναι η Καρδερίνα, ο Φλώρος, και ο Σπίνος.

Αρκετά είδη, όμως, ήρθαν στις πόλεις προσελκυσμένα από την έλλειψη φυσικών εχθρών και την ευκολία εύρεσης τροφής. Τα πιο χαρακτηριστικά παραδείγματα εποικιστών αποτελούν τα τρία διαφορετικά είδη Σταχτάρας τα οποία έχουν βρει στις ρωγμές των κτιρίων ιδανικό μέρος φωλιάσματος, τα χελιδόνια που χτίζουν τις φωλιές τους στα σπίτια μας, το Κοτσύφι που πλέον είναι πολυάριθμο, εκμεταλλευόμενο κάθε πιθαμή ελεύθερου χώρου και η Καρακάξα που και αυτή έχει βρει καταφύγιο σε πάρκα και πλατείες, τρεφόμενη με οτιδήποτε της προσφέρει ο ανθρώπινος «πολιτισμός».

Οι πιο πρόσφατα αφιχθέντες Τσαλαπετεινοί εξαπλώνονται και αυτοί με γρήγορους ρυθμούς, ενώ πολλοί Κοκκινολαίμηδες προτιμούν πια να φωλιάζουν σε πάρκα και

μεγάλους κήπους παρά να επιστρέψουν σε ορεινά δάση που ήταν και ο φυσικός τους χώρος. Και, φυσικά, δεν πρέπει να ξεχάσουμε τον πρώτο «διδάξαντα», τη Δεκοχτούρα, που σε αντίθεση με τα περιστέρια των πόλεων, που προέρχονται από τυχαίες ή ηθελημένες απελευθερώσεις, είναι άγριο πουλί που εκμεταλλεύτηκε στο έπακρον την ανθρώπινη παρουσία και πλέον αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της ανθρωπόφιλης ορνιθοπανίδας.

Το χειμώνα οι αριθμοί των πουλιών αυξάνουν κατακόρυφα καθώς πολλά είδη καταφθάνουν από το βορρά προκειμένου να εκμεταλλευτούν τη ζέστη και τη μειωμένη παρουσία φυσικών θηρευτών. Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα είναι τα Ψαρόνια τα οποία μπορούμε να δούμε κατά χιλιάδες να κουρνιάζουν σε μεγάλα δέντρα, και το πρρί να αναχωρούν για τα χωράφια των Μεσογείων...

Άλλοι πολύ κοινοί επισκέπτες είναι η Λευκοσουσουράδα και Σταχτοσουσουράδα, ο Καρβουνιάρης, ο Δεντροφυλλοσκόπος (που μπορεί να επισκεφτεί ακόμα και τις γλάστρες των μπαλκονιών μας!). Αυτή την εποχή μπορούμε να δούμε αρκετά συχνά και αρπακτικά όπως το Ξεφτέρι και τον Πετρίτη που προσελκύονται από τα πλήθη των πουλιών.

Το ίδιο φαινόμενο ισχύει και κατά τη μετανάστευση, όπου υπάρχουν μέρες που κύματα πουλιών περνούν πάνω από την πόλη (π.χ. Μελισσοφάγοι) ή αναζητούν τροφή και ξεκούραση σε κήπους και πάρκα (Μυγοχάφτες, Φυλλοσκόποι).

Το αγαπημένο κελάηδημα του Αηδονιού ακούγεται την άνοιξη, ακόμα και σε νησίδες πολύβουων λεωφόρων, ενώ αν κάποιος είναι παρατηρητικός και επίμονος

μπορεί να δει μεγάλα αρπακτικά όπως το Φιδαιτό και το Σφηκιάρη να διασχίζουν την πόλη συνεχίζοντας το μεγάλο τους ταξίδι προς το βορρά ή το νότο (ανάλογα την εποχή).

Η μεγάλη αποκάλυψη όμως της πλούσιας ορνιθοπανίδας που μπορεί να υποστηρίξει μια μεγάλη πόλη γίνεται όταν επισκεπτόμαστε τους μεγάλους αδόμητους χώρους, όπως είναι το Πάρκο «Α. Τρίτσης» στο Ίλιον, οι λόφοι Λυκαβηττού και Φιλοπάππου και ο Εθνικός Κήπος στο κέντρο της Αθήνας. Σχεδόν 200 διαφορετικά είδη έχουν καταγραφεί στις προαναφερθείσες περιοχές, από πολύ κοινά (Καλόγερος, Σκαρθάκι) έως και εξαιρετικά σπάνια και απειλούμενα (π.χ. Βαλτόπαπια και Μαυροπελαργός!).

Όλα αυτά τα θαυμαστά γίνονται στην πλέον πυκνοκατοικημένη πόλη της Ελλάδας με πληθυσμό που πλησιάζει τα τέσσερα εκατομμύρια. Στις υπόλοιπες μεγάλες πόλεις τα πράγματα είναι ακόμα πιο εντυπωσιακά. Στη Θεσσαλονίκη για παράδειγμα μια βόλτα στην παραλία το χειμώνα μπορούμε να δούμε Αργυροπελεκάνους, Λαμπροβούτια και Θαλασσοπρίστες, σε ρεματιές και πάρκα κυκλοφορούν Βαλκανικοί Δρυοκολάπτες, ενώ επιβιώνει ακόμα και η Καμπίσια Πέρδικα στους ελάχιστους ανοιχτούς χώρους που έχουν γλυτώσει την δόμηση. Τα πράγματα γίνονται ακόμα πιο πλούσια αν επισκεφτούμε τα περιαστικά δάση όπως το Σέιχ Σου.

Τα Ιωάννινα και η Καστοριά που έχουν την τύχη να αναπτύσσονται δίπλα σε λίμνες είναι ακόμα πιο ιδανικά για τα πουλιά. Καθώς σε αυτές τις πόλεις υπάρχουν ακόμα μεγάλες αδόμητες εκτάσεις (καλλιέργειες, δάση και άλση) όπου ο αριθμός των ειδών που μπορούν να παρατηρηθούν είναι πολύ μεγάλος. Τα Ιωάννινα για παράδειγμα είναι σημαντική περιοχή για το σπάνιο Κιρκινέζι, ενώ στην Καστοριά φωλιάζουν στη λίμνη ανάμεσα στα άλλα και οι σπάνιες Λαγγόνες, σε απόσταση αναπνοής από την πόλη.

Οι πόλεις μας, λοιπόν, ακόμα και αν δεν αποτελούν πρότυπο ορθολογικής ανάπτυξης και οικολογικής σχεδίασης μπορούν και φιλοξενούν ένα σημαντικό αριθμό άγριων πουλιών. Φανταστείτε πόσο καλύτερα θα ήταν τα πράγματα για την άγρια ζωή (αλλά και γι' εμάς) αν γίνει σωστός πολεοδομικός σχεδιασμός που να προβλέπει περισσότερους πράσινους χώρους όταν επεκτείνεται μία πόλη ή αν μπορέσουν να γίνουν παρεμβάσεις στους ήδη υπάρχοντες αστικούς χώρους προς την κατεύθυνση της αναστροφής της τσιμεντοποίησης κάθε αδόμητου οικοπέδου...

Πηγή: Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία / Λευτέρης Σταύρακας
(www.ornithologiki.gr)